

دستورالعمل مدیریت پروژه های آبی (روش سه عاملی - ۲)

دستورالعمل مدیریت پروژه‌های آبی
(روش سه عاملی - ۲)

پیشگفتار

استانداردها از ضروریات صنعت هستند، برای خود کفایی در هر صنعت باید به تهیه استانداردهای لازم در آن صنعت توجه ویژه‌ای مبذول گردد. صنعت آب در اقتصاد کشور ما نقش کلیدی دارد و پیشبرد امور این صنعت حیاتی است. از اینرو استانداردهای مربوطه نه در روند کارهای جاری بلکه به صورت طرح تهیه می‌شوند و امور آب وزارت نیرو با توجه به مسئولیت خود در زمینه صنعت آب، انجام این مهم را بعهدہ گرفته است.

نظر به لزوم توافق کلیه بخشهای سهام در صنعت، استانداردها پس از بحث و بررسی با شرکت کارشناسان بخشهای مربوطه تدوین می‌گردند. از این رو مبنای تشکیلاتی «طرح تهیه استانداردهای صنعت آب کشور» کمیته‌های فنی است که با شرکت فعال کلیه بخشهای سهام در این صنعت تشکیل می‌گردد. در طرح تا کنون بیست و دو کمیته فنی پیش‌بینی شده است که چهار کمیته فنی مسئول تهیه و هماهنگی استانداردهای مربوط به صنعت آب و ۱۸ کمیته دیگر در رشته‌های تخصصی صنعت آب به تدوین استاندارد مشغول‌اند.

برای جامعیت و مقبولیت بیشتر استانداردها و توجه به همه تجربه‌ها و نظرات فنی و علمی، پیش‌نویس استاندارد برای نظرخواهی منتشر شده و نظرات واصله پس از بررسی در کمیته فنی مربوطه در نسخه نهایی منظور خواهد شد.

پیش‌نویس دستورالعمل حاضر توسط کمیته فنی شماره (۱۹) طرح تهیه استانداردهای صنعت آب کشور که وظیفه تهیه استانداردهای لازم برای «مدیریت پروژه‌های آبی» را بعهدہ دارد، تهیه شده است. این مجموعه راهنمایی برای مجری طرح در ارتباط با نحوه مدیریت پروژه‌های آبی می‌باشد.

امید است که صاحب‌نظران و علاقه‌مندان با بذل توجه، این گزارش را مورد بررسی دقیق قرار داده و با ارائه نظریات و راهنماییهای ارزنده خود کمیته فنی شماره (۱۹) را در انجام این مهم یاری فرمایند.

ترکیب اعضاء کمیته

از شرکت مهندس مشاور مهتاب قدس	لیسانس راه و ساختمان	آقای عبدالله زهادی
از وزارت نیرو - دفتر فنی آب	فوق لیسانس آبیاری و آبادانی	آقای یوسف سلیمانی
از طرح تهیه استانداردهای صنعت آب کشور	لیسانس سازه	آقای فریدون صفائی پیروز
از وزارت نیرو - دفتر فنی آب	فوق لیسانس مهندسی آب	آقای جعفر غفاری
از شرکت سماکوگاز	فوق لیسانس مکانیک	آقای همایون فرزانه
از شرکت مهندس مشاور مهتاب قدس	فوق لیسانس راه و ساختمان	آقای کاوه نقوی

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	مقدمه
۲	بخش اول - نمودارهای مدیریت پروژه‌های آبی
۵	بخش دوم - تشریح تفصیلی نمودار مدیریت پروژه های آبی (مرحله دوم)
۶	۹- فراهم آوردن تسهیلات لازم و انجام خدمات جنبی در تعهد کارفرما
۷	۱۰- بررسی عوامل نظارت و اجرائی از لحاظ کیفی و کمی جهت تأیید
۷	۱۱- بررسی و تصویب برنامه نهائی موضوع پیمان
۸	۱۲- تحول محل کارگاه
۸	۱۳- بازدید و بازرسی ادواری از عملیات اجرائی
۸	۱۴- بررسی و تصویب برنامه زمانبندی بهنگام شده پیمانکار
۹	۱۵- رسیدگی به گزارشات مربوط به مسائل ایمنی کارگاه و اقدام لازم
۹	۱۶- تأیید نقشه‌های کارگاهی برحسب مورد
۱۰	۱۷- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد نیروی انسانی و اتخاذ تصمیم برحسب مورد
۱۰	۱۸- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد مصالح، لوازم و تجهیزات و اتخاذ تصمیم برحسب مورد
۱۱	۱۹- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد ماشین‌آلات و اتخاذ تصمیم برحسب مورد
۱۱	۲۰- رسیدگی و نظارت بر نحوه کار دستگاه نظارت
۱۱	۲۱- بررسی گزارشات ادواری و اعلام نظر به مشاور برحسب مورد
۱۲	۲۲- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد نتایج آزمایشات و اقدام لازم برحسب مورد
۱۲	۲۳- بررسی و تصویب تغییرات کار
۱۳	۲۳-۱ تغییراتی که در چارچوب مفاد پیمان و اسناد و مدارک ضمیمه آن قرار می‌گیرند.
۱۳	۲۳-۲ تغییراتی که خارج از چارچوب اسناد و مدارک پیمان واقع می‌گردند.
۱۳	۲۴- رسیدگی به صورت و وضعیتهای موقت و ضمانت آن اتخاذ تصمیم در مورد پرداختها
۱۵	۲۵- وصول نقشه‌های از بیلت
۱۵	۲۶- اقدام به استقرار کادر مورد نیاز نگهداری و بهره‌برداری
۱۵	۲۷- انجام تشریفات مربوط به تحویل موقت

- ۲۸- رسیدگی به گزارش مشاور درمورد برجیدن کارگاه
۱۶
- ۲۹- دوره تضمین و آغاز بهره‌برداری
۱۶
- ۳۰- رسیدگی به صورت وضعیت قطعی، انجام تصفیه حسابهای مربوط به پیمان و روشن نمودن وضعیت ضمانت
نامه‌ها
۱۸
- ۳۱- انجام تشریفات مربوط به تحویل قطعی
۱۹
- ۳۲- تصفیه حساب نهائی با مشاور و پیمانکار
۱۹
- ۳۳- ضمائم پیوست :
۲۰

مقدمه

این دستورالعمل در ادامه مطالب نشریه شماره ۴۶ استاندارد صنعت آب، که در آن تشریح تفصیلی روش تفکیکی از نوع سه‌عاملی تا مرحله عقد قرارداد با پیمانکار بیان گردیده تهیه شده است.

در ادامه فعالیت کمیته شماره ۱۹ (مدیریت پروژه) و در چارچوب برنامه زمانبندی کار آن با توجه به اظهارنظرهای رسیده و بازنگری کمیته، بقیه نمودار روش تفکیکی از نوع سه‌عاملی اصلاح گردید که بخش اول نشریه را شامل می‌شود.

در بخش دوم تشریح تفصیلی بقیه نمودار مذکور، که فعالیتهای سه واحد هماهنگی و کنترل (کارفرما)، مطالعاتی (مشاور) و اجرائی (پیمانکار) را در زمان اجرای طرح در بر می‌گیرد ارائه می‌گردد.

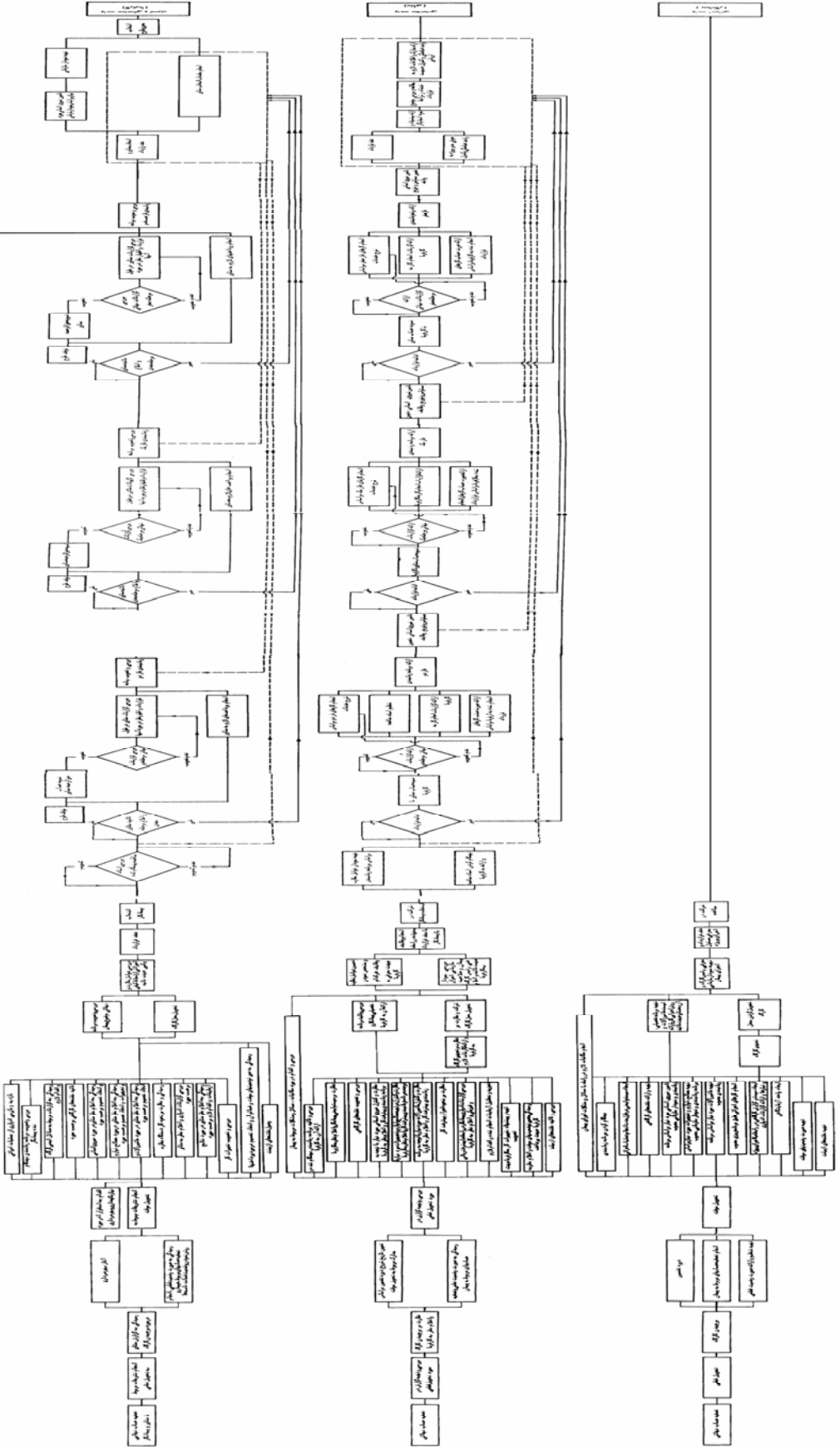
بخش اول

نمودارهای مدیریت پروژه های آبی

نظم و آراء مختلفه از آراء مختلفه جی بر تفهه از آراء

بخش دوم

تشریح تفصیلی نمودار مدیریت پروژه های آبی (مرحله دوم)

۹- فراهم آوردن تسهیلات لازم و انجام خدمات جنبی در تعهد کارفرما

نظر به اینکه در طول مطالعه و طراحی و اجرای هر طرح یا پروژه آبی علاوه بر فعالیتهای تعیین شده در نمودار تعهداتی در رابطه با اجرای صحیح و کامل قراردادهای مربوطه برای کارفرما وجود دارد لذا لازم است واحد هماهنگی و کنترل (کارفرما) پس از تهیه موافقتنامه طرح و تأمین مالی برای طرح اقدام به انتخاب مشاور و عقد قرارداد نموده و در طول اجرای قرارداد مشاور تدابیر لازم برای تسهیل کار مهندس مشاور اتخاذ نماید.

در این خصوص موارد زیر قابل ذکر است:

- تحصیل پروانه مسافرت کارکنان مشاور در مناطق ممنوعه (برای رسیدگی به کارهای قرارداد)
- تحصیل رواید ورود و خروج و پروانه کار و اقامت کارکنان خارجی (در صورت توجیه ضرورت استفاده از کارشناس خارجی و پیش‌بینی شدن آن در قرارداد)
- ترتیب ارتباط و تشریک مساعی با سایر مقامات و ادارات
- مساعدت برای تسریع و تسهیل امور مربوط به ترخیص کالا و خروج از گمرک در مورد کلیه وسایل و ماشین‌آلات و نمونه‌ها و غیره که مورد نیاز مهندس مشاور باشد
- کلیه اطلاعات و گزارشها و مدارک طرحهای موجود در ارتباط با کار مهندس مشاور به درخواست نامبرده مجاناً از طرف کارفرما در اختیار مشاور قرار داده می‌شود
- تسهیلات لازم برای تهیه محل کار و سکونت مهندسین و کارکنان مهندسین مشاور در مرحله نظارت در کارگاهها

علاوه بر موارد فوق در چارچوب برنامه زمانبندی قرارداد مهندس مشاور با کارفرما، بایستی خدمات جنبی مورد نیاز طرح نظیر موارد زیر توسط کارفرما و یا به هزینه وی انجام پذیرد، این خدمات مشتمل بر موارد زیر می‌باشد

- نقشه‌برداری
  - مطالعات ژئوفیزیک و ژئوتکنیک
  - تکمیل و نصب وسایل و دستگاههای مربوط به مطالعات هیدرولوژی و هواشناسی
  - مطالعات مدل‌های هیدرولیکی
  - خاکشناسی
  - مطالعات هیدرودینامیک خاک
  - آزمایشات کیفی منابع آبی
- ضمناً کارفرما در طول عملیات اجرائی تسهیلات ذیل را در جهت حسن اجرای طرح برای پیمانکار فراهم می‌آورد.
- خریداری و استملاک به موقع زمین و در اختیارگذاشتن آن در زمان مناسب
  - تحصیل پروانه اجرای عملیات در مناطق ممنوعه و مورد عمران (در ارتباط با طرح)
  - تحصیل رویداد ورود و خروج و پروانه اقامت و کار برای کارکنان خارجی (در صورت لزوم)

- تسهیلات لازم در ارتباط با تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات و مصالحی که پیمانکار قادر به تهیه آن نمی‌باشد
- انجام آزمایشات کیفی کار (توسط عامل ذیصلاح نظیر آزمایشگاه دارای صلاحیت)

۱۰- بررسی عوامل نظارت و اجرائی از لحاظ کیفی و کمی جهت تأیید

پس از انعقاد قرارداد با پیمانکار برنده و ابلاغ نظارت کار به مشاور، کارفرما با در نظر گرفتن ضوابط کلی زیر، عوامل نظارت و رئیس کارگاه را از نظر کیفی تأیید می‌نماید.

۱- تحصیلات مناسب با توجه به مسئولیت محوله

۲- تجربه کاری در زمینه طرح مربوطه

۳- کارآئی مناسب در کارهای انجام شده قبلی

رئیس کارگاه و سرپرست نظارت مقیم ضمن برخورداری از شرایط فوق باید از نظر تحصیلی حداقل دارای مدرک لیسانس مهندسی باشد. تعداد عوامل دستگاه نظارت مقیم نیز با توجه به گستردگی و پیچیدگی طرح از طرف مهندس مشاور پیشنهاد و در صورت تأیید به کار گمارده خواهند شد.

۱۱- بررسی و تصویب برنامه نهائی موضوع پیمان

کارفرما پس از دریافت برنامه زمانبندی تفصیلی و روش اجرائی کار و برنامه تدارکاتی پیمانکار از مشاور، (که توسط پیمانکار طبق شرایط پیمان ارائه گردیده است) آن را بررسی و با توجه به نکات عمده زیر نظر خود را اعلام می‌نماید:

۱- رعایت زمانهای کلیدی و الزامی طرح

۲- ملحوظ داشتن فعالیتهای اصلی اجرای کار طبق برنامه زمانبندی کلی منضم به پیمان

۳- انعکاس روابط کلیه فعالیتهای اصلی با یکدیگر

۴- روش اجرای هر فعالیت اصلی

۵- سازماندهی ماشین‌آلات و نیروی انسانی

۶- منظور نمودن برنامه تدارکاتی و برنامه مالی منبعث از برنامه زمانبندی

لازم به تذکر است که پیمانکار در رابطه با برنامه زمانبندی تفصیلی و روش اجرای کار حداکثر تا شصت روز پس از مبادله پیمان و با توجه به نکات فوق‌الذکر نسبت به تسلیم برنامه زمانبندی تهیه شده به دستگاه نظارت اقدام خواهد کرد. اجرای این برنامه پس از تصویب کارفرما برای طرفین قرارداد تعهدآور و الزامی است.

۱۲- تحول محل کارگاه

بر اساس مفاد شرایط عمومی پیمان کارفرما متعهد است زمینهای کارگاه را بلامعارض بر اساس برنامه زمانبندی پیشرفت کار مصوب با حضور نماینده مشاور طی صورتجلساتی به پیمانکار تحویل نماید.

۱۳- بازدید و بازرسی ادواری از عملیات اجرایی

ماهیت طراحیهای بزرگ آبی ایجاد می‌نماید برحسب مورد مجری طرح یا نماینده وی که دارای اختیارات کافی و متناسب با مسئولیت وی باشد، در محل کارگاه مستقر گردد.

مجری طرح یا نمایندگان وی جهت حل و فصل مسائل اجرایی که خارج از حدود اختیارات دستگاه نظارت و پیمانکار می‌باشد و همچنین به منظور انجام بازرسی و کنترل‌های مورد نیاز، در موارد عمده زیر بازدیدهایی به عمل می‌آورد.

- ۱- بازدیدهایی که بنا به درخواست دستگاه نظارت رأساً و یا بنا به تقاضای پیمانکار از طریق دستگاه نظارت از طرف مجری طرح یا نمایندگان وی صورت می‌گیرد.
- ۲- بازدیدهایی که مستقیماً بنا به تشخیص و تصمیم مجری طرح با اطلاع قبلی دستگاه نظارت و در نتیجه پیمانکار به عمل می‌آید.
- ۳- بازدیدهایی که به علت پیش‌آمد مسائلی، خارج از خواست و اراده مجری، دستگاه نظارت و پیمانکار باید توسط مجری طرح و یا نمایندگان وی معمول گردد.

۱۴- بررسی و تصویب برنامه زمانبندی بهنگام شده پیمانکار

منظور از بهنگام نمودن، تجدید نظر در برنامه زمانبندی تفصیلی پیمانکار می‌باشد که در موارد عمده زیر ضرورت پیدا می‌کند:

- ۱- فورس‌ماژور
- ۲- تعلیق
- ۳- تغییر اساسی در طرح
- ۴- اعلام مشاور مبنای اینکه با توجه به روند واقعی پیشرفت کار، رعایت ضرب‌الاجلهای اصلی برنامه زمانبندی تصویبی عملی نمی‌باشد.

برنامه زمانبندی بهنگام شده فوق، برای تصمیم‌گیری در مورد نحوه ادامه کار، مجدداً توسط پیمانکار تهیه و پس از بررسی و تأیید مشاور جهت اتخاذ تصمیم به کارفرما ارائه می‌گردد.

۱۵- رسیدگی به گزارشات مربوط به مسائل ایمنی کارگاه و اقدام لازم

مجری طرح، طرح ایمنی کارگاه را که توسط پیمانکار تهیه شده و به تأیید مشاور رسیده است با توجه به ضوابط زیر:

۱- دستورالعملهای وزارت کار و بیمه‌های اجتماعی

۲- مفاد پیمان و دستورالعملهای منضم به آن

۳- شرایط عمومی پیمان

۴- شرایط خصوصی پیمان

۵- مشخصات فنی

در ارتباط با نیروی انسانی، ماشین‌آلات و تجهیزات، اجرای عملیات و حفاظت کارگاه در مقابل ایمنی مورد بررسی و تصویب قرار داده و گزارشات مربوطه را در طول اجرای کار بر اساس آن رسیدگی می‌نماید. یادآوری می‌گردد که در این رابطه مسائل بهداشتی کارگاه نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

۱۶- تأیید نقشه‌های کارگاهی برحسب مورد

نقشه‌های کارگاهی، نقشه‌هایی هستند که منعکس‌کننده جزئیات اجرای عملیات بوده و توسط پیمانکار با ملحوظ داشتن مبانی نقشه‌های منضم به پیمان تهیه می‌گردند و قبل از شروع هر قسمت از کار باید به تأیید دستگاه نظارت برسد.

در مواردی که مفاد اسناد و مدارک پیمان تصویب کارفرما را ایجاب نماید، از طریق دستگاه نظارت تصویب لازم از کارفرما اخذ خواهد گردید. در مرحله تأیید، دستگاه نظارت موظف است انطباق نقشه‌های تهیه شده را با مبانی طرح و نقشه‌ها و مشخصات فنی قرارداد بررسی و تأیید نماید. در هر حال پیمانکار مسئولیت رعایت کلیه ابعاد و اندازه‌ها و سایر مشخصات فنی قرارداد را ضمن به کارگیری روشهای مناسب اجرایی به عهده دارد و نقشه‌های کارگاهی به هیچ وجه مجوزی برای تغییرات مقادیر و قیمت کار یا مشخصات فنی تلقی نمی‌گردد.

۱۷- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد نیروی انسانی و اتخاذ تصمیم برحسب مورد*

با در نظر گرفتن اینکه نیروی انسانی از لحاظ کمی و کیفی* تأثیر بسزایی در پیشرفت و نحوه عملیات اجرایی موضوع پیمان دارد، پیمانکار موظف است در طول انجام کار با توجه به نمودار سازمانی تأیید شده نسبت به تأمین نیروی انسانی لازم اقدام و قبل از شروع هر قسمت از کار در صورتی که دستگاه نظارت ضروری تشخیص دهد اطلاعات کامل در مورد نحوه سازماندهی نیروی انسانی بخش مورد نظر از کار را جهت بررسی و اعلام نظر به دستگاه تسلیم نماید.

علاوه بر آن پیمانکار در پایان هر ماه گزارشی در مورد کیفیت و کمیت نیروی انسانی شاغل خود در طول ماه به دستگاه نظارت تسلیم می‌نماید. کارفرما پس از تصویب نیروی انسانی پیمانکار در طول اجرای عملیات موضوع پیمان از طریق دستگاه نظارت کنترل لازم را معمول داشته و برحسب مورد با توجه به تأخیرها و نحوه اجرای کار در جهت رفع مشکلات تصمیم‌گیری لازم را به عمل می‌آورد.

۱۸- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد مصالح، لوازم و تجهیزات و اتخاذ تصمیم برحسب مورد

به منظور اجرای به موقع عملیات، پیمانکار موظف است با توجه به شرایط منابع تأمین و با ملحوظ داشتن برنامه زمانبندی تفصیلی اجرایی، مصالح، لوازم و تجهیزات مورد نیاز اجرای پروژه را تأمین نماید. دستگاه نظارت از لحاظ کیفی و کمی با تطبیق با برنامه زمانبندی تفصیلی اجرایی مصالح و لوازم و تجهیزات چه از نظر پایکار بودن و چه از نظر خرید و یا سفارش با ارائه مدارک مستند از طرف پیمانکار مورد بررسی و کنترل قرار داده و برحسب مورد به کارفرما ارائه می‌نماید.

کارفرما در طول اجرای عملیات موضوع پیمان از طریق دستگاه نظارت کنترل لازم را بر عملیات اجرایی معمول داشته و برحسب مورد با توجه به تأخیرها و نحوه اجرای کار در جهت رفع مشکلات تصمیم‌گیری لازم را به عمل می‌آورد.

---

* رعایت مقررات و قوانین حاکم و رعایت سلامت کارگاه.

۱۹- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد ماشین‌آلات و اتخاذ تصمیم برحسب مورد

به منظور اجرای به موقع عملیات، پیمانکار موظف است منطبق با برنامه زمانبندی تفصیلی اجرائی نسبت به تأمین ماشین‌آلات با توجه به فهرست تأیید شده اقدام نماید. دستگاه نظارت از لحاظ کیفی و کمی با تطبیق با برنامه زمانبندی تفصیلی اجرائی ماشین‌آلات مورد نیاز پروژه را مورد بررسی و کنترل قرار می‌دهد.

کارفرما در طول اجرای عملیات موضوع پیمان از طریق دستگاه نظارت کنترل لازم را داشته و برحسب مورد با توجه به تأخیرها و نحوه اجرای کار در جهت رفع مشکلات تصمیم‌گیری لازم را به عمل می‌آورد.

۲۰- رسیدگی و نظارت بر نحوه کار دستگاه نظارت

کارفرما با توجه به موارد زیر کنترل‌های لازم را در ارتباط با نحوه کار دستگاه نظارت به صورت مستمر انجام داده و حداکثر هر سه ماه یک بار کار دستگاه نظارت را ارزیابی کرده و بر اساس نتایج حاصله زیر تصمیم لازم اتخاذ خواهد نمود.

- ۱- نظارت مستمر بر عملیات اجرائی با به کارگیری نیروی انسانی و امکانات تعیین شده در قرارداد متبادله
- ۲- حل و فصل به موقع مسائل فنی و مالی کار که در طول عملیات اجرائی پیش می‌آید.
- ۳- تهیه به موقع مدارک کارگاهی مانند دستور کارها، صورتجلسات و غیره .....
- ۴- تهیه و تنظیم به موقع صورت‌وضعیتها و ارسال به موقع آن طبق مفاد شرایط عمومی پیمان به کارفرما
- ۵- تنظیم و ارائه به موقع گزارشات کامل ادواری
- ۶- پیش‌بینی و آگاه نمودن به موقع کارفرما از مشکلات احتمالی آتی کار

۲۱- بررسی گزارشات ادواری و اعلام نظر به مشاور برحسب مورد

پیمانکار با در نظر گرفتن موارد زیر گزارش ماهیانه خود را در پایان هر ماه حد اکثر تا پنجم ماه بعد به دستگاه نظارت تسلیم می‌نماید.

- ۱- رویدادهای اساسی کارگاه در طول ماه مورد گزارش و شرایط اقلیمی
- ۲- نمودار پیشرفت فیزیکی عملیات و شرح اجزاء آن
- ۳- نمودار پیشرفت ریالی عملیات و شرح اجزاء آن
- ۴- مصالح پایکار و تدارکات
- ۵- ماشین‌آلات و تجهیزات
- ۶- نیروی انسانی

- ۷- تأسیسات کارگاه
- ۸- مسائل و مشکلات خاص
- ۹- پیشنهادات و راه‌حلهای ارائه‌شده توسط پیمانکار
- ۱۰- ارائه عکسهای نشان‌دهنده پیشرفت کار

دستگاه نظارت پس از بررسی و تطبیق مفاد گزارش پیمانکار با مدارک مستند کارگاهی خود ضمن اضافه نمودن موارد زیر حداکثر تا دهم ماه ذکر شده گزارش عملیات اجرایی آن ماه را به کارفرما تسلیم می‌نماید.

- ۱- اعلام نیروی انسانی شاغل دستگاه نظارت شامل نظار مقیم کارگاه و نظارت عالی
- ۲- فهرست وسایل نقلیه دستگاه نظارت
- ۳- اظهار نظر، پیشنهادات و ارائه راه‌حلهای مناسب

کارفرما پس از دریافت گزارش ماهیانه فوق‌الذکر و تطبیق آن با مشاهدات و ملاحظات عوامل مقیم خود، ظرف مدت ده روز نظر خود را توأم با ارائه راه‌حلهای توصیه‌های خود به دستگاه نظارت اعلام می‌دارد.

۲۲- رسیدگی به اعلام نظر مشاور در مورد نتایج آزمایشات و اقدام لازم برحسب مورد

بمنظور بازرسی کیفیت عملیات اجرایی، از خدمات واحد تخصصی مستقلی استفاده خواهد شد که عرفاً به نام آزمایشگاه مشهور شده است. این واحد که دارای شخیصت حقوقی مستقل می‌باشد بنا به برنامه‌ای که با توافق دستگاه نظارت تنظیم خواهد شد عملیات بازرسی خود را انجام داده و نتایج آن را کتباً در اختیار دستگاه نظارت خواهد گذاشت.

دستگاه نظارت پس از بررسی نتایج آزمایشات نسخه‌ای از آن را به انضمام نظرات خود برای پیمانکار و کارفرما ارسال خواهد نمود. در مواردی که ضرورت امر ایجاب نماید دستگاه نظارت با توجه به نتایج حاصله از بازرسیهای خود از کارفرما درخواست خواهد کرد که از اختیارات خود جهت اقدام در مواردی که مداخله کارفرما ضروری است استفاده نماید. انتخاب آزمایشگاه و مبادله قرارداد مورد لزوم با کارفرما می‌باشد.

۲۳- بررسی و تصویب تغییرات کار

به علل مختلف در طول عملیات اجرایی، تغییراتی ممکن است در کار به وجود آید که بنا به مورد دارای جنبه‌های کمی، کیفی و زمانی بوده که ممکن است هر یک از آنان دارای تبعات مالی نیز باشند. با رعایت هدف اصلی طرح، این تغییرات را می‌توان به دو بخش اصلی ذیل تقسیم نمود.

۲۳-۱ تغییراتی که در چارچوب مفاد پیمان و اسناد و مدارک ضمیمه آن قرار می‌گیرند.

در ارتباط با موضوع فوق‌الذکر، تبعات مالی این تغییرات نمی‌تواند از حدودی که در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده است تجاوز نماید.

تغییرات ردیف مزبور، بنا به مورد از طرف پیمانکار و یا دستگاه نظارت و از طریق دستگاه اخیرالذکر به کارفرما پیشنهاد شده و در صورت تصویب کارفرما، جهت اجرا ابلاغ خواهد گردید.

در صورتی که اتخاذ تصمیم در تغییرات پیشنهادی در حدود اختیارات دستگاه نظارت باشد نیازی به کسب تأییدیه به کارفرما نخواهد بود (حدود اختیارات دستگاه نظارت در این مورد در اسناد و مدارک پیمان باید تصریح گردد). یادآور می‌گردد که در چارچوب قرارداد حق هرگونه تغییر برای کارفرما محفوظ می‌باشد.

۲۳-۲ تغییراتی که خارج از چارچوب اسناد و مدارک پیمان واقع می‌گردند.

به طور کلی در اسناد و مدارک پیمان به ویژه در فهرست مقادیر و برآورد قیمت‌ها مبلغی برای کارهای پیش‌بینی نشده به عنوان مبلغ موقت در نظر گرفته می‌شود. اندازه‌گیری و پرداخت کارهای جدید از محل این مبلغ پیش‌بینی می‌شود. بدین ترتیب به ندرت پیش می‌آید که با ملحوظ داشتن ردیف یاد شده احتیاجی به تهیه قرارداد جدید یا متمم یا الحاقیه به قرارداد به وجود آید. چنانچه چنین اتفاق نادری پیش بیاید قرارداد جدید تنظیم شده با توافق با پیمانکار با ملحوظ داشتن ضوابط و شرایط قرارداد جدید قابل اجراست.

لازم به توضیح است که بیست و پنج درصد ذکر شده در شرایط عمومی پیمان که حدود اختیارات کارفرما را در جهت کاهش یا افزایش قرارداد تا آن حد مشخص می‌نماید دو بند فوق‌الذکر را در بر می‌گیرد.

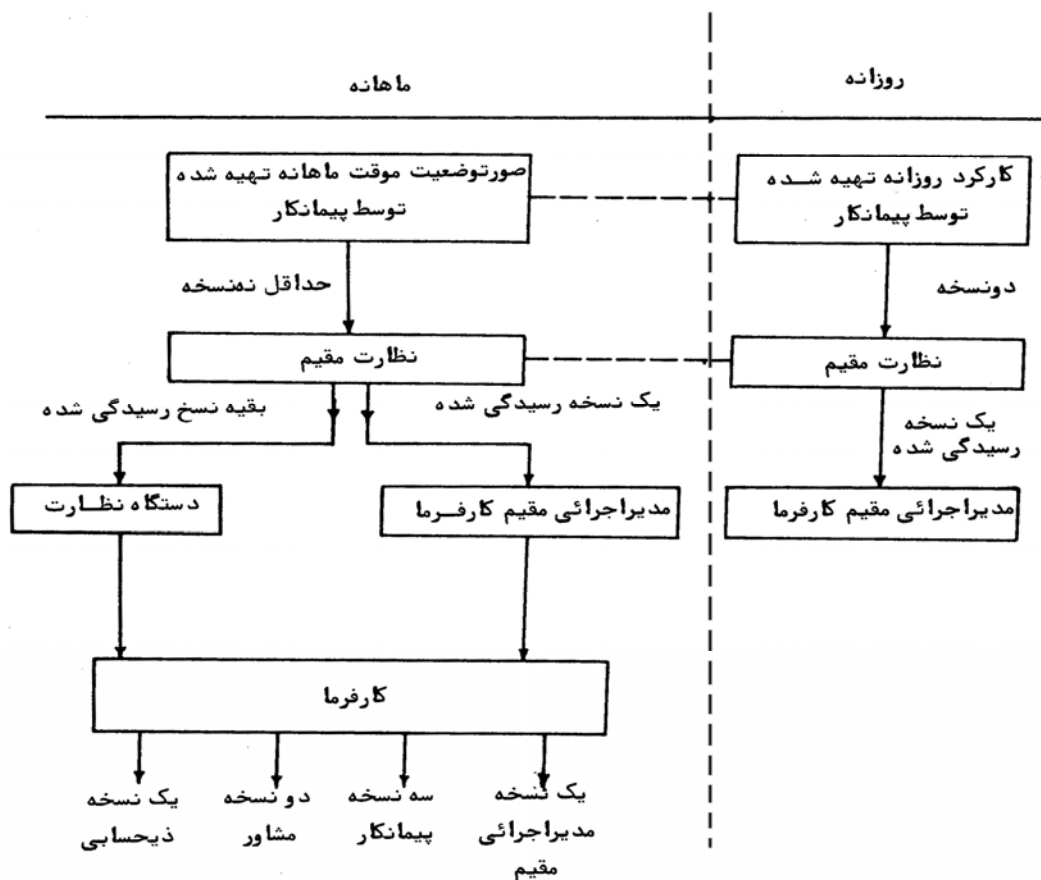
۲۴ - رسیدگی به صورت وضعیتهای موقت و ضمائهم آن و اتخاذ تصمیم در مورد پرداختها

رسیدگی به صورت وضعیتهای موقت و پرداختهای پیمانکار به شرح زیر انجام می‌گیرد:

- ۱- پیمانکار موظف است روزانه نسبت به تقویم و تنظیم صورت کارکرد همان روز اقدام نماید.
- ۲- پیمانکار موظف است دو نسخه از کارکرد تنظیم شده روزانه را جهت اطلاع نظارت مقیم حداکثر ظرف ۲۴ ساعت به دستگاه نظارت کارگاه تحویل دهد.
- ۳- نظارت مقیم موظف است حداکثر ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ تحویل صورت کارکرد روزانه نسخه‌ای از آن را با اظهار نظر به مدیر اجرایی مقیم کارفرما تحویل نماید.
- ۴- پیمانکار با تجمع صورت کارکردهای روزانه نسبت به تهیه و تنظیم صورت وضعیتهای موقت ماهانه اقدام نموده و در آخر هر ماه شمسی موظف است صورت وضعیتهای تهیه شده را در نه نسخه کتباً به نظارت مقیم تحویل دهد.

- ۵- نظارت مقیم بلافاصله یک نسخه از آن را به مدیر اجرایی مقیم کارفرما تحویل می‌دهد و بقیه نسخ را رسیدگی و حداکثر در عرض پنج روز آنها را به دستگاه نظارت تحویل می‌دهد.
- ۶- دستگاه نظارت حداکثر تا دهم ماه بعد صورت وضعیت رسیدگی شده را در هشت نسخه به کارفرما ارسال می‌دارد.
- ۷- مدیر اجرایی مقیم کارفرما پس از دریافت نسخه صورت وضعیت رسیدگی نشده آن را با کارکردهای روزانه دریافت شده مقابله و پس از اظهار نظر حداکثر ظرف پنج روز به کارفرما تحویل می‌دهد.
- ۸- کارفرما موظف است حداکثر تا بیستم ماه بعد صورت وضعیت مورد تأیید خود را به پیمانکار پرداخت نماید.

کارکرد کارگاه

۲۴-۱ نمودار مربوط به نحوه تنظیم صورت وضعیت موقت و رسیدگی و پرداخت

۲۵- وصول نقشه‌های از بیلت

به طور کلی نقشه‌های از بیلت (As-Built) توسط پیمانکار در طول اجرای عملیات اجرائی به صورت زیر تهیه و پس از تصویب دستگاه نظارت به کارفرما ارسال می‌گردد.

- ۱- برای هر قسمت مستقل از کار که به پایان می‌رسد حداکثر قبل از تحویل موقت آن کار، پیمانکار نقشه‌های از بیلت آن قسمت کار را بر روی دو نسخه اوزالید تهیه و به دستگاه نظارت تحویل می‌نماید.
- ۲- دستگاه نظارت پس از بررسی و تصویب، یک نسخه از نقشه فوق‌الذکر را جهت پیاده کردن در یک نسخه قابل تکثیر (ترانسپارانت) به پیمانکار عودت می‌نماید.
- ۳- نقشه ترانسپارانت تهیه شده به صورت فوق به اضافه دو نسخه اوزالید به مهندس مشاور جهت تحویل به کارفرما توسط پیمانکار کتباً ارسال می‌گردد.
- ۴- مهندسین مشاور پس از دریافت کلیه نقشه‌های از بیلت که جهت کل کار به صورت فوق تهیه شده قبل از تحویل موقت آنها را جمع‌آوری و به صورت مجلد با تأیید خود به کارفرما تحویل می‌نماید.

۲۶- اقدام به استقرار کادر مورد نیاز نگهداری و بهره‌برداری

با توجه به اینکه مهندس مشاور در پایان مرحله دوم در گزارش نهائی خود کادر نگهداری و بهره‌برداری مورد نیاز طرح را توأم با شرح وظایف و نمودار سازمانی تعیین نموده است، کادر تعیین شده پس از استخدام و طی تعالیم و دوره‌های لازم بایستی حتماً در پایان مرحله سوم و در زمان تحویل موقت در کارگاه مستقر شوند که در حین تحویل موقت در آزمایشهای تحویل شرکت نموده و در طول مدت تضمینی که پیمانکار و دستگاه نظارت مشغول تکمیل و رفع معایب و مشکلات کار می‌باشند مشارکت داشته باشند.

۲۷- انجام تشریفات مربوط به تحویل موقت

برای کارهای بزرگ آبی قبل از انجام تشریفات تحویل موقت آزمایشهای مشخصی بایستی در کارگاه توسط نماینده مقیم کارفرما و نظارت مقیم در معیت پیمانکار صورت گیرد که معمولاً این نوع آزمایشها در شرایط خصوصی پیمان و مشخصات فنی خصوصی به صراحت تعیین و مشخص می‌شوند. پس از حصول اطمینان از انجام حداقل نود و هفت درصد کار مورد پیمان برای هر بخشی از عملیات موضوع پیمان که در نظر است مجزا تحویل و یا با هم تحویل موقت گردند پیمانکار درخواست تحویل موقت را کتباً از دستگاه نظارت می‌نماید، دستگاه نظارت پس از بررسی با توجه به نتایج آزمایشهای انجام شده چنانچه کار آماده تحویل باشد مراتب را به

اطلاع کارفرما خواهد رساند و تاریخ تحویل موقت توسط کارفرما تعیین و بر اساس ماده ۳۹ شرایط عمومی* پیمان تشریفات تحویل موقت انجام می‌گیرد.

۲۸- رسیدگی به گزارش مشاور درمورد برچیدن کارگاه

پیمانکار پس از انجام تحویل موقت کار، با در نظر گرفتن تجهیز مناسب کارگاه برای رفع معایب و نواقص ذکر شده در صورتجلسه تحویل موقت، برنامه زمانبندی برچیدن کارگاه را با ذکر اقلام تجهیزات و ماشین‌آلات و تأسیسات و مصالحی که بایستی برچیده و از کارگاه خارج نماید به دستگاه نظارت ارائه می‌دهد.

دستگاه نظارت با توجه به نیازهای کارفرما در مورد در اختیارگیری برخی از تأسیسات و ساختمانها و غیره (طبق پاراگراف آخر ماده ۳۹ شرایط عمومی پیمان*)، گزارشی جهت رسیدگی و تصویب به کارفرما ارائه نموده و پس از تصویب کارفرما مراتب برچیدن کارگاه را به پیمانکار ابلاغ و در برچیدن کارگاه نظارت کامل می‌نماید.

۲۹- دوره تضمین و آغاز بهره‌برداری

پس از تحویل موقت، دوره تضمین آغاز می‌گردد که مدت آن در پیمان تعیین** گردیده است. طول این مدت پیمانکار موظف است هرگونه نقصی که ناشی از عدم اجرای صحیح کار موضوع پیمان باشد رفع نماید و همچنین پس از تحویل موقت برحسب نوع پروژه، بهره‌برداری از طرح آبی آغاز می‌گردد.

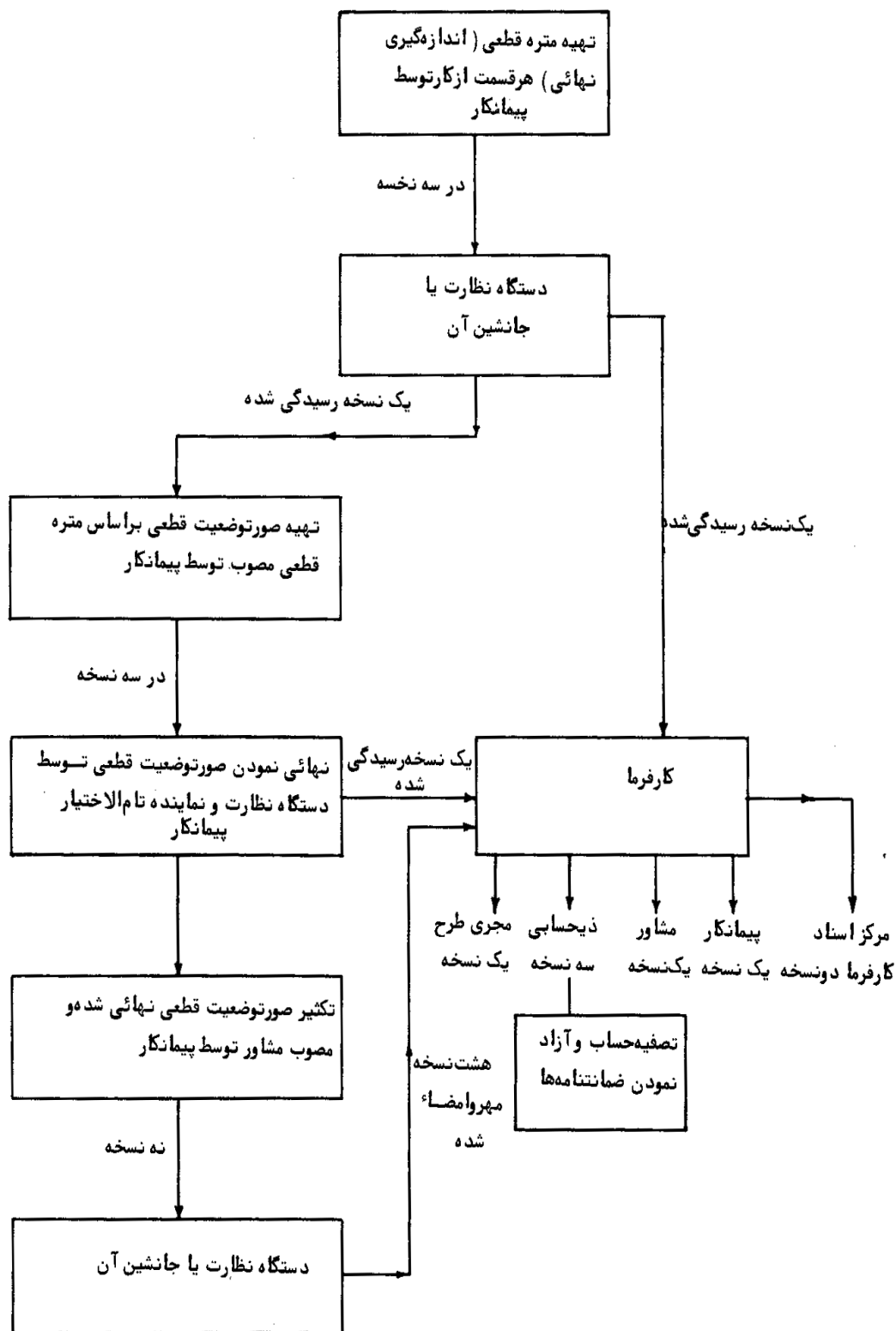
* رجوع شود به ضوابط پیوست.

** ماده ۵- دوره تضمین کارها

حسن انجام کار کلیه عملیات موضوع پیمان از تاریخ تحویل موقت برای مدت..... روز/ماه شمسی از طرف پیمانکار تضمین می‌گردد و این مدت به نام «دوره تضمین» نامیده می‌شود.

اگر در دوره تضمین معایب و نقایصی در کار مشهود شود که ناشی از عدم رعایت مشخصات و یا به کار بردن مصالح بد و یا نامرغوب باشد پیمانکار مکلف است آن معایب و نقایص را به هزینه خود رفع کند. برای این منظور کارفرما مراتب را با ذکر معایب و نقایص و محل آنها کتباً به پیمانکار ابلاغ می‌کند و پیمانکار باید حداکثر پانزده روز بعد از ابلاغ مراتب شروع به رفع معایب و نقایص کند و آنها را طی مدتی که با تراضی کارفرما معین می‌شود رفع نماید.

هرگاه پیمانکار در انجام این تعهد خود قصور ورزد و یا مسامحه کند کارفرما حق دارد آن معایب و نقایص را رأساً و یا به هر ترتیبی که مقتضی بداند رفع کند و هزینه آن را به اضافه پانزده درصد از محل تضمین پیمانکار یا هر نوع مطالب و سپرده‌ای که پیمانکار نزد او دارد برداشت کند.

۳۰- ۱ نمودار تهیه صورت وضعیت قطعی و تصفیه حساب

۳۰- رسیدگی به صورت وضعیت قطعی، انجام تصفیه حسابهای مربوط به پیمان و روشن نمودن وضعیت ضمانت نامه‌ها

پس از تحویل موقت هر قسمت از کار برای تهیه صورت وضعیت قطعی مراحل زیر انجام می‌شود:

۱- پیمانکار پس از رفع معایب احتمالی مبادرت به اندازه‌گیری نهائی و تهیه متره قطعی کار می‌نماید، و متره قطعی هر قسمت از کار را جهت رسیدگی به دستگاه نظارت و یا جانشین آن در سه نسخه ارسال می‌دارد.

۲- دستگاه نظارت (یا جانشینی آن) براساس اندازه‌گیریهای مورد تأیید خود و دستور کارها و صورت‌مجلسها و فهرست مقادیر منضم پیمان، رسیدگی خود را در مورد اندازه‌گیری نهائی پیمانکار انجام، و پس از اعمال نظرات و اصلاحات، یک نسخه از آن را به پیمانکار و نسخه دیگر را به کارفرما ارسال می‌دارد.

۳- پیمانکار پس از دریافت مقادیر قطعی مصوب مشاور به طریق فوق صورت وضعیت قطعی را بر اساس مدارک و اسناد موجود شامل فهرست‌بهاء منضم به پیمان دستور کارها و صورت‌مجلسها و قیمت‌های جدید تهیه (همراه با اعتراضات احتمالی خود در مورد مقادیر تصویب شده دستگاه نظارت) و در سه نسخه به دستگاه نظارت تحویل می‌دهد.

۴- دستگاه نظارت یک نسخه از صورت وضعیت دریافتی فوق را به کارفرما عیناً ارسال می‌دارد* و سپس با حضور نماینده تام‌الاختیار پیمانکار صورت وضعیت قطعی را تهیه نموده و یک نسخه آن را جهت تکثیر به پیمانکار عودت می‌دهد.

۵- پیمانکار صورت وضعیت قطعی نهائی شده با دستگاه نظارت یا جانشین آن را در نه نسخه تهیه و پس از مهر و امضاء به دستگاه نظارت عودت می‌دهد.

۶- دستگاه نظارت پس از مطابقت با نسخه، تصحیح و نهائی شده آن را مهر و امضاء نموده و به کارفرما ارسال می‌دارد.

۷- کارفرما نیز پس از رسیدگی و تصویب آنها براساس نمودار ذیل توزیع می‌نماید.

۸- چنانچه پیمانکار اعتراضات و یا ادعائی بیشتر از صورت وضعیت قطعی مورد تصویب کارفرما داشته باشد می‌تواند موضوع را بر اساس ماده ۵۳** شرایط عمومی پیمان به مراحل حل اختلاف ارجاع دهد.

۹- بقیه موارد عیناً طبق ماده ۴۰** و ۵۲** شرایط عمومی پیمان اجرا می‌گردد.

۱۰- پس از تهیه و تصویب صورت وضعیت کلیه کار و صورت‌حساب قطعی کارکرد، با پیمانکار تصفیه حساب نموده و ضمانت‌نامه‌های نامبرده آزاد می‌گردد.

---

* چنانچه کارفرما نقطه نظرانی نسبت به صورت وضعیت رسیدگی شده داشته باشد موارد را با کمیسیون رسیدگی به صورت وضعیت قطعی مندرج در پیمان اعلام می‌نماید.

** رجوع شود به ضmann پیوست

۳۱- انجام تشریفات مربوط به تحویل قطعی

تشریفات مربوط به تحویل قطعی براساس ماده ۴۱** شرایط عمومی پیمان انجام می‌گیرد.

۳۲- تصفیه حساب نهائی با مشاور و پیمانکار

- ۱- تصفیه حساب نهائی کارفرما با مشاور براساس مفاد قرارداد خدمات مهندسی مرحله سوم انجام می‌گیرد.
- ۲- تصفیه حساب نهائی کارفرما با پیمانکار براساس ماده ۵۲* شرایط عمومی پیمان انجام می‌گیرد.

** رجوع شود به ضمیمه پیوست

۳۳- ضمائم پیوست :

ماده ۳۹- تحویل موقت

پس از آنکه پیمانکار لاقبل نود و هفت درصد عملیات موضوع پیمان را طبق مشخصات و نقشه‌ها و سایر اسناد ضمیمه پیمان انجام داد مشروط بر آنکه باقیمانده و یا نقایص کارها مربوط به قسمت عمده‌ای از یک کار اساسی و یا به صورتی نباشد که استفاده از کار انجام‌شده را غیرممکن سازد می‌تواند از طریق دستگاه نظارت تقاضای تحویل موقت کند و نماینده خود را برای عضویت در کمیسیون تحویل معرفی نماید. دستگاه نظارت مراتب را مورد رسیدگی قرار داده و در صورت تأیید با تعیین تاریخ آمادگی کار جهت تحویل تقاضای تشکیل کمیسیون تحویل موقت را از کارفرما می‌نماید.

این کمیسیون مرکب خواهد بود از :

از طرف کارفرما	یک نفر
از طرف اداره حسابداری دستگاه کارفرما	یک نفر
از طرف دستگاه نظارت	یک نفر
از طرف پیمانکار	یک نفر

کار فرما اعضا کمیسیون و همچنین تاریخ تشکیل آن را کتباً با اطلاع پیمانکاری خواهد رسانید و تا تشکیل کمیسیون تحویل موقت دستگاه نظارت برنامه‌ای برای انجام آزمایشهایی که برای عمل تحویل طبق اصول فنی لازم باشد تهیه و به پیمانکار ابلاغ می‌کند تا آن قسمت از وسائل را که تدارک آنها طبق پیمان به عهده اوست برای روز تشکیل کمیسیون در محل کار آماده نماید.

آزمایشهای لازم با حضور اعضای کمیسیون توسط دستگاه نظارت انجام می‌شود و نتایج آن در صورت مجلس تحویل موقت قید می‌گردد.

کمیسیون تحویل موقت فهرستی از نقایص و معایب کارها و عملیات ناتمام و آزمایشهایی که نتیجه آن بعداً معلوم می‌گردد تنظیم و ضمیمه صورت مجلس تحویل موقت خواهد نمود و به منظور رفع نقایص و معایب و تکمیل کارهای ناتمام مهلتی برای پیمانکار معین و به دستگاه نظارت مأموریت خواهد داد که در رأس مهلت مزبور عملیات را مجدداً بازدید کند و اگر بر اساس فهرست نقایص فوق‌الذکر هیچ‌گونه عیب و نقص و کار ناتمامی باقی نمانده باشد صورت مجلس موقت و گواهی رفع نقائص و معایب و همچنین نتیجه آزمایشهای خواسته شده را که مکمل آن صورت مجلس است برای کارفرما ارسال خواهد داشت تا پس از تصویب او به پیمانکار ابلاغ شود.

تبصره ۱- تقاضای پیمانکار به منظور انجام تحویل موقت باید با توجه به تشریفات اداری تشکیل کمیسیون لاقبل بیست روز قبل از آمادگی کارها برای تحویل موقت به دستگاه نظارت تسلیم گردد.

دستگاه نظارت و کارفرما ترتیب کار را طوری خواهند داد که کمیسیون تحویل حداکثر در مدت بیست روز پس از تاریخ تقاضای پیمانکار در محل کار حاضر و برای تحویل موقت اقدام نماید. چنانچه کمیسیون تحویل دیرتر از موعد حاضر شود، در این صورت تاریخ آمادگی کار جهت تحویل که از طرف دستگاه نظارت تعیین شده است قبول شده تلقی و تعهدات پیمانکار در مورد تحویل کارها و همچنین شروع دوره تنظیم موضوع ماده ۵ پیمان جرائم تأخیر آن تاریخ احتساب خواهد شد مشروط بر اینکه کمیسیون تحویل موقت ضمن صورت مجلس مربوطه نظر دستگاه نظارت را در مورد تاریخ آمادگی کار جهت تحویل تأیید نماید و در غیر این صورت تاریخ تعیین شده از کمیسیون مزبور ضمن صورت مجلس تحویل ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۲- چنانچه تاریخ تنظیم صورت مجلس تحویل موقت و یا تاریخ تعیین شده از طرف کمیسیون تحویل به عنوان تاریخ آمادگی کار جهت تحویل (در صورتی که کمیسیون تحویل دیرتر از موعد مقرر در محل کار حاضر شود) مؤخر بر تاریخ خاتمه مدت پیمان باشد در فاصله این دو تاریخ پیمانکار مشمول جریمه مقرر در ماده ۵۰ خواهد بود.

چنانچه تاریخ واقعی رفع نواقص مؤخر بر تاریخ خاتمه مدت پیمان به اضافه مهلت مقرر برای رفع نقایص باشد پیمانکار نسبت به فاصله زمان بین تاریخ تعیین شده برای رفع نقایص و تاریخ واقعی رفع آنها مشمول جریمه مقرر در ماده ۵۰ خواهد بود.

تبصره ۳- پیمانکار موظف است بعد از تحویل موقت کلیه ماشین آلات و مصالح اضافی متعلق به خود را در ظرف مدت مناسبی که مورد قبول دستگاه نظارت باشد از محل کار خارج نماید. به علاوه پیمانکار باید طبق دستور دستگاه نظارت ساختمانهای موقتی را که جهت اجرای کارها در محل کار ساخته است تخریب و یا پیاده نموده و مصالح آنرا از محل کار خارج کند و کارگاه را به هزینه خود تمیز کند.

هرگاه قسمتی از ساختمانها و تأسیسات موقتی پیمانکار مورد احتیاج کارفرما باشد قیمت آن با تراضی طرفین تعیین و این تأسیسات و ساختمانها به کارفرما فروخته و تحویل خواهد شد.

ماده ۴۰ - صورت وضعیت فعلی

به محض آنکه تحویل موقت کلیه کارها انجام گرفت دستگاه نظارت (با جانشین آن) به معیت نماینده پیمانکار اقدام به اندازه گیری و تهیه صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده خواهد کرد. مقادیر و ارقامی که در صورت وضعیت قطعی منظور می شود به تنهایی قاطع خواهد بود و یکی از مآخذ تصفیه قطعی محاسبات قرار خواهد گرفت ولو آنکه بین آنها و مقادیر یا ارقامی که در صورت وضعیتهای موقت منظور گردیده اختلافاتی باشد.

در صورتی که پیمانکار با وجود اخطار قبلی ده روز دستگاه نظارت یا جانشین آن برای تهیه صورت وضعیت قطعی حاضر نشود و یا نماینده خود را به دستگاه نظارت رأساً اقدام به تهیه صورت وضعیت قطعی خواهد نمود.

صورت وضعیت قطعی که بدین ترتیب تنظیم می‌شود با ضmann و اوراق محاسبه ضمن نامه برای پیمانکار ارسال خواهد گردید تا اگر مشارالیه نسبت به محاسبه ارقام صورت وضعیت قطعی اعتراضی داشته باشد منتهی در مدت دو ماه از تاریخ ارسال، اعتراضات خود را کتباً تسلیم دستگاه نظارت کند و در صورتی که پیمانکار ظرف مدت مقرر در بالا نسبت به محاسبه صورت وضعیت قطعی اعتراضی ننماید صورت وضعیت مزبور قبول شده تلقی خواهد شد.

پیمانکار اعتراضاتی را که احیاناً نسبت به محاسبه صورت وضعیت قطعی دارد باید با مدارک مثبته و ذکر دلیل کتباً به دستگاه نظارت اعلام دارد تا از طرف دستگاه مزبور مورد رسیدگی قرار گرفته و نسبت به ارقام مورد اختلاف تصمیم نهائی اتخاذ شود.

پیمانکار می‌تواند آن قسمت از اعتراضات را که مورد قبول دستگاه نظارت و کارفرما واقع نمی‌شود طبق ماده ۵۳ به مرجع حل اختلاف ارجاع دهد.

تبصره ۱- حداکثر جمع مدت اندازه‌گیری کارها و تهیه صورت وضعیت قطعی و همچنین مهلتی که طبق این ماده برای اعتراضات احتمالی پیمانکار در نظر گرفته شده و رسیدگی به این اعتراضات و بالاخره تصویب صورت وضعیت قطعی نباید از شش ماه که شروع آن تاریخ رفع نقایص است تجاوز کند.

تبصره ۲- در پایان کار هیچ یک از مصالح و تأسیساتی که به طور موقت برای اجرای عملیات به کار برده شده در صورت وضعیت قطعی منظور نمی‌شود و متعلق به پیمانکار می‌باشد مگر در مواردی که خلاف آن در اسناد و مدارک پیمان تصریح شده باشد و یا آنکه در صورت اقتضا برای واگذاری آنها به کارفرما توافق شود.

تبصره ۳- اگر به عللی که ناشی از قصور و تقصیر پیمانکار نباشد به دستور کارفرما کار به طور ناتمام تحویل گرفته شود نسبت به احتساب بهای مصالح پای کار و مصالح و تأسیسات سفارش شده از طرف پیمانکار و همچنین تأسیسات و تجهیزات متعلق به پیمانکار طبق ماده ۴۸ اقدام و در صورت وضعیت قطعی منظور می‌گردد.

ماده ۴۱- تحویل قطعی

در پایان دوره تضمین مندرج در ماده ۵ پیمان کارفرما به تقاضای پیمانکار اعضای کمیسیون تحویل قطعی و همچنین تاریخ تشکیل کمیسیون را به همان نحو که در ماده ۳۹ برای تحویل موقت پیش‌بینی شده است معین و به پیمانکار ابلاغ می‌نماید. کمیسیون پس از بازدید کارها هرگاه عیب و نقصی که ناشی از کار پیمانکار باشد مشاهده ننماید تحویل قطعی خواهد گرفت و بلافاصله صورت مجلس مربوط به آن را تنظیم می‌نمایند و کارفرما تصویب آن را به پیمانکار ابلاغ می‌کند.

تبصره - هرگاه کمیسیون عیب و نقصی ناشی از کار پیمانکار در عملیات موضوع پیمان مشاهده نماید برای رفع آنها طبق ماده ۵ پیمان رفتار خواهد شد.

ماده ۴۲- هزینه نگاهداری در دوره تضمین

هزینه‌های بهره‌برداری و نگاهداری عملیات موضوع پیمان به عهده کارفرما می‌باشد. ولی هزینه‌های ناشی از نقص عمل پیمانکار بعهدہ اوست و نسبت به آنها طبق ماده ۵ پیمان رفتار خواهد شد.

ماده ۵۲- صورتحساب قطعی و تصفیه حساب پیمانکار

صورتحساب قطعی پیمان عبارتست از مبلغ صورت وضعیت قطعی که طبق ماده ۴۰ تهیه و تنظیم می‌شود و مبالغی که براساس مواد پیمان و شرایط عمومی و سایر اسناد منضم به پیمان به مبلغ بالا اضافه و یا از آن کسر می‌شود.

(این مبلغ شامل کشور مندرج در ماده ۳۷ و احتمالاً بهای مصالح و تاسیسات و ماشین‌آلات تحویلی پیمانکار به کارفرما - جبران خسارات-جرائم - دعاوی پیمانکار نسبت به کارفرما و بر عکس و غیره می‌باشد).

صورتحساب قطعی که به ترتیب بالا تنظیم می‌گردد مأخذ تسویه حساب نهائی پیمانکار خواهد بود و پس از امضای آن از طرف کارفرما و پیمانکار برای طرفین قطعی بوده و هرگونه اعتراضی نسبت به آن بلا اثر خواهد بود.

هرگاه بر اساس این صورت حساب قطعی پیمانکار بستانکار شود طلب او متتها در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورتحساب قطعی پرداخت می‌گردد و به غیر از نصف کسور وجه‌الضمان که بصورت نقد یا ضمانتنامه تا تحویل قطعی باید نزد کارفرما باقی بماند سایر ضمانتنامه‌های پیمانکار از هر قبیل که باشد بلافاصله آزاد می‌شود.

هرگاه براساس است صورتحساب قطعی پیمانکار مبلغی بدهکار شود مکلف است در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورتحساب قطعی طلب کارفرما را بپردازد و اگر در این پرداخت تأخیر نماید و یا استتکاف ورزد کارفرما حق خواهد داشت بدون احتیاج به انجام تشریفات قضائی طلب خود را از محل ضمانتنامه‌های پیمانکار و یا دارائی موجود او در کارگاه وصول کند و اگر مبالغ این ضمانتنامه‌ها یا دارائی مزبور تکافو ننماید طبق قوانین جاریه کشور از سایر دارائی او وصل کند.

هرگاه پیمانکار در مهلت مقرر یکماه طلب کارفرما را پرداخت کند بغير از نصف کسور وجه‌الضمان که تا تحویل قطعی نزد کارفرما باقی می‌ماند بقیه ضمانت نامه‌های او به هر عنوان که باشد بلافاصله از طرف کارفرما آزاد می‌گردد.

تبصره- منتهی تا ۱۵ روز بعد از تاریخ تحویل موقت صورت وضعیت موقتی طبق ماده ۳۷ بدون منظور داشتن هیچ نوع مصالح پای کار تنظیم می شود. هرگاه براساس اسن صورت وضعیت پیمانکار بدهکار نباشد و یا جمع مبلغ بدهی او نصف کسور وجه‌اضمان کمتر باشد پنج درصد مربوط به ضمانت‌نامه انجام تعهدات بلافاصله پس از تصویب صورت مجلس تحویل موقت طبق ماده ۳۴ آزاد می‌شود. ولی اگر جمع بدهی پیمانکار بیش از نصف کسوروجه‌الضمان باشد و پیمانکار در پرداخت این بدهی اقدامی ننماید ضمانت نامه مزبور تا هنگام تصفیه حساب تمدید می شود و نزد کارفرما باقی ماند.

ماده ۵۳- حل اختلاف

در صورتی که اختلافاتی بین کارفرما و پیمانکار پیش آمد کند اعم از اینکه مربوط به اجرای عملیات موضوع پیمان و یا مربوط به تفسیر و تعبیر هر یک از مواد پیمان و شرایط عمومی و سایر اسناد و مدارک پیوست پیمان باشد چنانچه طرفین نتوانند موضوع اختلاف را از راه توافق رفع نمایند از طریق مراجعه به محاکم و مراجع صالحه دادگستری حل و فصل خواهد شد.

پیمانکار ملزم است که تا حل اختلاف تعهداتی را که به موجب پیمان به عهده دارد اجرا نماید و در غیر اینصورت کارفرما طبق پیمان و شرایط عمومی آن به تشخیص خود نسبت به پیمانکار عمل خواهد نمود. بدیهی است کارفرما نیز در طول مدت حل اختلاف تعهدات خود را براساس پیمان و اسناد و مدارک پیوست آن به تشخیص خود نسبت به پیمانکار انجام خواهد داد.